

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimi

Omavalvonnan havainnot ja toimenpiteet

Jakso 1-9/2025

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 §:n tarkoittamaan omavalvontavelvoitteeseen ja Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvontaohjelmaan perustuva seurantaraportti.

11.11.2025
TKIO/ Yhteiset palvelut

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-9/2025

Jakso	1-9/2025	Sivu	2
Koostanut	TKIO/ YP	Kooste (pvm.)	11.11.2025
JORY (pvm.)	13.11.2025		

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Tässä asiakirjassa riskiruoilla tarkoitetaan pinta-alaltaan yhden neliökilometrin suuruisia ruutuja, joille on määritetty riskiluokat 1-4. Näitä riskiruutuja on Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella noin 46 000 kpl. Riskiruoan riskiluokka sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös määrittävät muun muassa sen, kuinka nopeasti eri riskiluokkiin kuuluvat riskiruudut on tavoitettava pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusaikavaatimukset ja riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat koko pelastustoimialuetta tarkasteltaessa hyvin. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite $\geq 50\%$): 80,2 %, (1-9/2024 toteuma 71,6 %) - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite $\geq 50\%$): 86,4 %, (1-9/2024 toteuma 86,7 %) - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite $\geq 50\%$): 98,0 %, (1-9/2024 toteuma 95,2 %) Tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 11 minuutissa, tavoite $\geq 50\%$): 97,6 %, (1-9/2024 toteuma 92,5 %) - Riskiluokka 2 (tavoitettava 14 minuutissa, tavoite $\geq 50\%$): 88,7 %, (1-9/2024 toteuma 89,2 %) - Riskiluokka 3 (tavoitettava 22 minuutissa, tavoite $\geq 50\%$): 89,7 %, (1-9/2024 toteuma 89,7 %) Riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat seuraavasti: - Ensimmäisen yksikön mediaani (tavoite $\leq 8:47$ min): 7:47 min (1-9/2024 toteuma 7:46 min) - Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen mediaani (tavoite $\leq 13:23$ min): 11:33 min (1-9/2024 toteuma 11:32 min) - Pelastusjoukkueen mediaani (tavoite $\leq 17:12$ min): 17:32 min (1-9/2024 toteuma 15:43 min)	Pelastusjoukkueen riskiluokista riippumaton toimintavalmiusajan mediaaniaika on kasvanut yli palvelutasopäätöksessä määritetyn enimmäisajan. Ylitys viittaa siihen, että voimavarojen kokoamiseen käytetty aika keskisuurissa ja suurissa tehtävissä on kasvanut tai että onnettomuuskohteet ovat sijainneet tavanomaista kauempana. Mediaaniajan kehityksen syyt on otettu tarkempaan seurantaan.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-9/2025

Havainto	Toimenpide
Pelastustoimialueella on yksittäisiä riskiruutuja, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkään jatkuneiden toimintavalmiusajan ylitysten vuoksi Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli jakso 1-9/2025 huomioiden - riskiluokan 1 riskiruuduissa (yht. 25 kpl) 1 kpl, määrä on yhden pienempi kuin vuoden 2024 päättyessä. Keskimääräinen toimintavalmiusajan ylitys ongelmaruuduissa on pienentynyt. - riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 1 kpl, määrä on vähentynyt kahdella ruudulla, mutta pieni tehtäväotanta ei vielä ennusta koko vuoden toteumaa	Toimintavalmiuden ongelma-alueiden tilannetta on pyritty korjaamaan tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla hälytystehtävien lähtöviivettä (mahdollisuuksien rajoissa) ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Tämä on parantanut tilannetta joiltain osin sekä I- että II-luokan ongelmaruuduissa. II-luokan riskiriskiruutujen pitkäaikaisten toimintavalmiusaikapuutteiden korjaamiseksi on aloitettu paloasemarakentamista alustavia hankeselvityksiä.
Ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusajat heikentyivät vuoden 2024 aikana osassa II-luokan riskialueilta - Toimintavalmiusajat heikentyivät vuoden 2024 aikana osassa II-luokan riskialueita kunnissa, joiden alueella ei ole ympärivuorokautisesti päivystävää välittömän lähtövalmiuden paloasemaa. Toteuma on edelleen heikko, mutta on alkanut korjaantumaan. Tarkasteltu toteuma oli jaksolla 1-9/2025 65,9 %, kun se vuotta aiemmin oli 61,6 %.	Toteumien heikentyminen on nostettu esille kuukausiraportoinnissa. Heikentymisen osatekijöitä ja tarvittavia toimenpiteitä on selvitetty pelastustoiminnan johtoryhmässä ja yhdessä paloasemien henkilöstön kanssa. Toimenpiteiden osalta keskiössä on minimoida henkilöstöhälytysjärjestelmän käytöstavasta aiheutuvat viiveet ja mahdolliset muut viiveet hälytykseen lähdetessä. Myös onnettomuustietojärjestelmään kirjattavien tietojen oikeellisuutta on korostettu, ettei esimerkiksi kiireettömiä tehtäviä kirjattaisi vahingossa kiireelliseksi. II-luokan riskialueiden toimintavalmiusaikakehitystä on seurattu tehostetusti. Paloasemien toimintaympäristöön perustuvia toimintavalmiusaikavaatimuksia ja muita vaatimuksia on kerrattu henkilöstölle paloasemittain. Toimenpiteisiin sisältyy osin myös kohdennetut toimet sopimushenkilöstön hälytysosasto- ja hälytysaktiivisuuden kehittämiseksi. Lisäksi toimenpiteinä ovat osin hälytykseen lähtöä varmistavat hälytysvasteelliset toimet sekä hälytykseen lähdön tehostettu seuranta (reaaliaikaisesti ja tilastollisesti).

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-9/2025

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan palveluissa on vakava häiriötilanne Vaalan paloaseman osalta. - Vaalan paloaseman sopimushenkilöstön määrä ei riitä pelastustoiminnan palveluiden tuottamiseen. Valmiutta on tuettu muilta paloasemilta, mutta toimintavalmiusaikavaatimukset ovat ylittyneet pitkistä etäisyyksistä johtuen.	Vaalan paloaseman toimintaa on varmennettu lähimmiltä muilta paloasemilta, mutta pitkät etäisyydet ovat aiheuttaneet toimintavalmiusaikaylityksiä ja kiireellisen avunsaannin viivästymistä. Vaalan paloaseman vaikea tilanne on ollut pelastuslaitoksen tiedossa jo pitkään. Tilannetta on pyritty korjaamaan monin eri keinoin, kuten lisäämällä päätoimista päivähenkilökuntaa, mutta luotettavaa ja pysyvää ratkaisua ei toistaiseksi ole. Viimeisimpänä valmiutta korjaavana toimenpiteenä on aloitettu Vaalan aseman osa-aikainen miehitys Oulun seudun päivystävien paloasemien toimesta (kahden henkilön päivystys päivisin, kun vuorovahvuus sen sallii).
Kiireellisten tehtävien hälytystoiminnassa ei toteudu kaikilta osin toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen minimivahvuus - Kiireellisten tehtävien minimivahvuus tulisi olla vähintään 4 henkilöä, kun on kyse pelastustoimen lakisääteisestä tehtävästä.	Keskeisimmät alivahvuuden syyt on tunnistettu ja korjaavia/toimintaa ohjaavia toimia on tehty. Alivahvuutta esiintyi vielä jaksolla 6-9/2025, mutta niiden määrä on vähentynyt. Minimivahvuuden seuranta on lisätty kesäkuusta 2025 alkaen osaksi omavalvontaa.
Paloasemien ennakoiva suorituskypyn mittaust ja arviointi indikoivat riskejä kiireellisen pelastustoiminnan toteutumisessa (palvelutuotannon varmuus joillain paloasemilla) - Riskit liittyvät pääasiassa paloaseman suorituskypyaatimukset täyttävän henkilöstön määrään, osin hälytysosaston henkilöstön/ aktiivisen henkilöstön määrään. - Kohdistuu osaan paloasemista, joiden toiminta perustuu tai tukeutuu sopimushenkilöstön käyttöön. - Tilanne ei ole edistynyt merkittävästi jakson 1-9/2025 aikana	Sopimushenkilöstön määrää, henkilöstön hälytysosasto- ja harjoitusaktiivisuutta sekä henkilöstön suorituskypyaatimusten toteutumista on kehitetty muun muassa aiempaa kannustavamalla palokuntasopimuksella (korvasi aiemmat sopimukset 1.1.2025 alkaen). Ennakoivan suorituskypyarvioinnin merkitystä sekä toiminnallisten yksiköiden (yksilö, ryhmä, joukkue) suorituskypyn merkitystä on nostettu esille sisäisessä koulutuksessa, henkilöstöryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja henkilöstöinfoissa. Vaativiin tehtäviin liittyviä suorituskypyuutteita on varauduttu korvaamaan tarvittavilta osin pelastustoiminnan vaihtoehtoisilla menetelmillä. Ennakoivan suorituskypyn arviointimalli on uusi ja myös sen kehittämistä on tehty aktiivisesti.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-9/2025

Havainto	Toimenpide
Onnettomuuksien ehkäisyn toteumat ovat jonkin verran jäljessä tavoitteestaan: - Onnettomuuksien ehkäisyn palveluista sekä valvonta että turvallisuusviestintä ovat jäljessä tavoitteestaan. Määrävälein tehtävän valvonnan 100 prosentin vuositavoitteesta on saavutettu jaksolla 1-9/2025 noin 46,3 prosenttia ja turvallisuusviestinnän 7 prosentin vuositavoitteesta (7 % alueen väestöstä) noin 4,4 prosenttia. Toteumissa on merkittäviä kuntakohtaisia eroja.	Toteumia on rajoittanut muun muassa palvelualueen henkilöstövaje. Palvelualueen henkilöstöresurssin kasvattaminen tarpeita vastaavaksi on yksi palvelutasopäätöksen 2026-2029 tavoitteista. Palveluiden tasapuolinen toteutuminen on yksi toiminnan suunnittelun lähtökohdista. Toteumaerot kuntien välillä selittyvät osin resurssivajeesta, jota ei ollut mahdollista paikata muualta pelastustoimialueelta (reserviä ei ole). Toteumaerojen arvioidaan pienentyvän vuoden edetessä.
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen talous toteutui jakson 1-9/2025 osalta hyvin. Jakson toimintakate oli noin 90,8 % ja alitti talousarvion noin 2,2 miljoonalla eurolla.	
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimessa ei toteutunut merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä. Seurantaa ja arviointia on tehty muun muassa seuraavista näkökulmista: - rahoituksen ja henkilöstön riittävyys, - henkilöstöön, kalustoon tai toimitiloihin kohdistuvat merkittävät onnettomuudet, tapaturmat tai vahingot, - väärinkäytökset, rikokset, - henkilö-/avainhenkilöriskit, tietoturva-/ICT-riskit, ympäristöriskit, luottamus-/maineriskit. Toimintavalmiusaikavaatimusten toteutuminen on nostettu aluehallintovirastossa valvonta-asiaksi (toteumat niin sanotuissa ongelmariskiruuduissa).	

Havainto (työhyvinvoinnista)	Seurantajakso	Vertailujakso (v. 1-9/2024)	Toimenpide
Sairauspoissaoloprosentti	4,4 %	4,2 %	
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	43,4 %	35,8 %	
Lähtövaihtuvuus	4,5 %	4,5 %	